

מסורת הש"ם

א) ס"א דלומי: ט) [קדושין נב. ב"מ כב: פנהדרין כו.], א) [נדרים פו. מיר כ: ב"ב קטז: מכות ו. שבעות לב. תמורה כה: ד. ד' י"ז עמנו היית. דבש תמרה] ס"א פטור, ו) רש"ל מ"ו, ו) דף עב ע"ב ד"ה ממלן].

גליון הש"ם

גב' בייע"ל קג"ם. עיין מג"א סימן שמ ס"ק טו:

מוסף רש"י

משום פסידא דלקוחות. שנתמורה על שטר מכירה צינתים: מאי צינייהו. צין הני תרתי לישנא דרבנא: פרי לחד. עמנו הייתסו^(ז) ומרי אחריני לחד דליכא חידושא: בגולגוסא. שלא הזימוהו אלא העידו שנים על אלו שהן גולנין והכא ליכא למימר סמוך להני דהא מילתא אחריתא היא: יע"ל קג"ס. סימני שמועות הן וזו אחד מהן עד זומם: פסולין הוו. ואין עדותן עדות: אמאי משלמי. על הטביחה: כי הדרי מיתומי אגנינא. כשחזרין וניזומין על הגניבה איגלאי מילתא כו': ה"ג והלכסא שהעידו צנא אחס והוזמו. ולא גרסינן והוזמו צנא אחת דכיון דהעידו צנא אחת ליכא למימר צשעת עדות טביחה פסולין הוו ואפילו אי אמרינן למפרע נפסל דהא תוך כדי דיבור הוה והזמה לא איכפת תן אי צנא אחת אי צוה אחר זה ובלבד שיזמו על הטביחה תחילה: היו שנים מעידים אותו שגנב וכן. עלמס מעידים אותו שטבח: בטלא כולה. ומשלמי כפל והוא פטור דכיון דלא גנב לא טבח ואפילו חזרו והוזמו על הטביחה^{ט)} פטורין: הוזמו על הטביחה. ולא על הגניבה: צמא דכריס אמוריס. דהוא משלם כפל ולא בטל עדות גניבה בשתי עדיות: צנא אחס צוה אחר זה. שהעידו היום על הגניבה ואמרו בלחד צשצת גנב ולמחר על הטביחה ואמרו צשני צשצת טבח: וא"ר יוסי. דכי אמרי לחו סקדי עמנו הייתס ציוס שני אחמו אף על הגניבה שציוס ראשון מתיכא תיתי האי: ומאי נינהו כו' אצל צעדום אחס צנא אחס. שהעידו על שמיהן זו בתוך כדי דיבור של זו ואמרו בלחד צשצת גנב וצשני צשצת טבח והוזמו על שני צשצת ואע"ג דלאחד צשצת לא איתזוס מיהו איגלאי מלתא דכי אסהוד פסולין הוו דסבר ר' יוסי למפרע הוא נפסל וצטלה כל עדות אותה שעה שכולה עדות אחת היא: כדי דיבור. לקמן [ע"ג] מפרש: מכאן ולהצא. מיוס שהוזמו ולא מיוס שהעידו: אגנינא דלא מיתזומי לא איתזוס. ואע"ג דצהדדי אסהידו ליה הא לא אחמיל פסוליהו מההיא שעתא דנימא אע"ג דלאחד צשצת לא איתזוס מיהו שעת עדותן שעת פסלות הימה: איתזמו לחו [נמין] אגנינא. האי איתזמו ללא הזמה דוקא^{ו)} (נקט) לשלם ממון אלא איפסלו להו אגנינא משום פסול עדות: לאו

פסידא דלקוחות. שנתמורה על שטר מכירה צינתים: מאי צינייהו. צין הני תרתי לישנא דרבנא: פרי לחד. עמנו הייתסו^(ז) ומרי אחריני לחד דליכא חידושא: בגולגוסא. שלא הזימוהו אלא העידו שנים על אלו שהן גולנין והכא ליכא למימר סמוך להני דהא מילתא אחריתא היא: יע"ל קג"ס. סימני שמועות הן וזו אחד מהן עד זומם: פסולין הוו. ואין עדותן עדות: אמאי משלמי. על הטביחה: כי הדרי מיתומי אגנינא. כשחזרין וניזומין על הגניבה איגלאי מילתא כו': ה"ג והלכסא שהעידו צנא אחס והוזמו. ולא גרסינן והוזמו צנא אחת דכיון דהעידו צנא אחת ליכא למימר צשעת עדות טביחה פסולין הוו ואפילו אי אמרינן למפרע נפסל דהא תוך כדי דיבור הוה והזמה לא איכפת תוך אי צנא אחת אי צוה אחר זה ובלבד שיזמו על הטביחה תחילה: היו שנים מעידים אותו שגנב וכן. עלמס מעידים אותו שטבח: בטלא כולה. ומשלמי כפל והוא פטור דכיון דלא גנב לא טבח ואפילו חזרו והוזמו על הטביחה^{ט)} פטורין: הוזמו על הטביחה. ולא על הגניבה: צמא דכריס אמוריס. דהוא משלם כפל ולא בטל עדות גניבה בשתי עדיות: צנא אחס צוה אחר זה. שהעידו היום על הגניבה ואמרו בלחד צשצת גנב ולמחר על הטביחה ואמרו צשני צשצת טבח: וא"ר יוסי. דכי אמרי לחו סקדי עמנו הייתס ציוס שני אחמו אף על הגניבה שציוס ראשון מתיכא תיתי האי: ומאי נינהו כו' אצל צעדום אחס צנא אחס. שהעידו על שמיהן זו בתוך כדי דיבור של זו ואמרו בלחד צשצת גנב וצשני צשצת טבח והוזמו על שני צשצת ואע"ג דלאחד צשצת לא איתזוס מיהו איגלאי מלתא דכי אסהוד פסולין הוו דסבר ר' יוסי למפרע הוא נפסל וצטלה כל עדות אותה שעה שכולה עדות אחת היא: כדי דיבור. לקמן [ע"ג] מפרש: מכאן ולהצא. מיוס שהוזמו ולא מיוס שהעידו: אגנינא דלא מיתזומי לא איתזוס. ואע"ג דצהדדי אסהידו ליה הא לא אחמיל פסוליהו מההיא שעתא דנימא אע"ג דלאחד צשצת לא איתזוס מיהו שעת עדותן שעת פסלות הימה: איי איתזמו לחו [נמין] אגנינא. האי איתזמו ללא הזמה דוקא^{ו)} (נקט) לשלם ממון אלא איפסלו להו אגנינא משום פסול עדות: לאו

וביון דמיד כי אסהידו הוא דמיפסלי כי איתזמו להו אטביחה איתזמו להו גמי אגניבה דהא תוך כדי דיבור כדיבור דמי אמרי אי תוך כדי דיבור כדיבור דמי דכולי עלמא למפרע הוא נפסל אלא הכא בתוך כדי דיבור כדיבור דמי קא מיפלגי רבנן סברי תוך כדי דיבור לאו

היה ובלבד שהוזמו על הטביחה תחילה וקשה לר"י דמה מריח צקונט' צוזמת טביחה תחילה דאי משום שאס הוזמו על הגניבה תחילה הוו מוכחשים על הטביחה ואנן אליציה דאצי משנינן דס"ל לקמן דהכחשה לאו תחילת הזמה היא א"כ גם כשהוזמו על הטביחה תחילה הוו מוכחשים על הגניבה מאחר שהעידו צנא אחת ותוך כדי דיבור כדיבור דמי דלאמר צקמוך לרצי יוסי דכי העידו צנא אחת והוזמו על הטביחה צטלה כל העדות משום דתוך כדי דיבור כדיבור דמי ואס צאנו ליישצ תירוח וס לצנרת אצי דלקמן דסבר הכחשה לאו תחילת הזמה היא נריך לגרוס והוזמו צנא אחת אצל אין לחוש שאין הגמרא חושש עמה ליישצ דצרי אצי אלא צמא שאמר למפרע הוא נפסל והולך ומתרך לפי שיטת המקשה הסובר דהכחשה תחילת הזמה היא כדפרישית לעיל וכן לקמן כי משגי מנתי' לאצי אהא דאמר הכחשה לאו תחילת הזמה היא ומוקי לה כשהוזמו תחילה על הטביחה אין חושש לתרך למאי דאמר אצי למפרע הוא נפסל כי לפי זה היה נריך להעמידה כגון שהעידו צנא אחת אלא דדרך הגמרא הוא שאין חושש לתרך אלא הקושיא שמקשה לו:

יוסי סבר למפרע הוא נפסל משעה שהעידו בבית דין, ותוך כדי דיבור דאמי ועדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. ודחינן להדין תירוצא ואמרין לא, כולי עלמא למפרע הוא נפסל ובתוך כדי דיבור פליגי, רבנן סברי תוך כדי דיבור

מרובה פרק שביעי בבא קמא

עג. עג.

משום פסידא דלקוחות. י"מ דהא דחיישינן לפסידא דלקוחות היינו דוקא היכא דליכא עדי מסירה ידעיי שהשטר אמת ואין נראה דא"כ איכא צינייהו טובא היכא דאין עדים אלא החתומים על השטר: **דאסהידו** ביה תרי בחד ותרי בחד. משמע לפי שיש שני מזימים

על כל אחד ואחד לא היו חידוש ומימה מה צנך הרי תרי כמאה הוו וגראה לפרש דאסהידו ציה תרי צחד כגון שאין הניזומין מסייע אחד לחצירו שאין האחד יודע כלום צעדומו של חצירו שראה אחד מחלון זה ואחד מחלון זה או צוהלאה אחר הודאה ואלו שנים מזימים אמ שניהם שכן שזס אלו כמו אחרים ולא נקט האי לישנא אלא משום דמשתמע מיניה שאין המוזומין מסייעין זה אלת זה: **אי גמי דפסליניהו בגולגותא**. והא דאמרי' צפרק זה צורר (פנהדרין דף כו:) דההיא מתנה דהוו חתים עליה תרי גולנין סבר רצ פפא צר שמואל לאכצוריה משום דהא לא אכרינא עלייהו ומסיק דגולן דלזורייחא לא צעי הכרוה ולא חיישינן לפסידא דמקצל מתנה אע"ג דפסידא דלקוחות לאו דוקא דה"ה דיס לחוש לפסידא דמקצל מתנה מ"מ פסלינן לההיא מתנה דמיירי שצבר העידו עליהן צצ"ד קודס שחממו צשטר מתנה או לא נראהי ההיא שטר מתנה עד אחר שזודע פסולן צצ"ד ואע"ג דזמנה קודס יס לחוש שמה הקדימו כדפרישית לעיל^{ז)} ומיהו הווא עזבדא דפרק זה צורר (שס דף סו.) דחד אמר קמאי ידי גנב כו' לדיני נפשות פשיטא שיש לפוסלו למפרע והוי מצי למימר איכא צינייהו לענין דיני נפשות או לאסור אשה לצעלה ולענין גיטין וקדושין ועדות החדס דלטעמא דחידוש אין לפוסלן למפרע ולטעמא דפסידא דלקוחות פוסלין למפרע לכל אלו אלא לדחיק לאצושי דליכא צינייהו לענין ממון:

והוזזמו עץ הגניבה וחזרו והוזזמו **עץ הטביחה**. וא"ת אפי' למאן דאמר מכאן ולהצא הוא נפסל תקשה דמכל מקום אס אין גניבה אין טביחה ומכירה וכשחזרו והוזמו על הטביחה אמאי משלמין וי"ל משום דקסצר הכחשה תחילת הזמה היא: **שהעידו בבת אחת** והוזזמו דכיון שהעידו צנא אחת ליכא למימר צשעת עדות טביחה פסולין היו אע"ג דלמפרע הוא נפסל דכיון שהעידו צנא אחת כשרים היו כשהעידו על הטביחה כיון שהיו יכולין לחזור צצן על העדות של גניבה דתוך כדי דיבור הוה ועל מה שפירש צקונטרס דלא גרסינן והוזמו צנא אחת דצהזמה לא איכפת לן אי צנא אחת אי צוה אחר זה

היה ובלבד שהוזמו על הטביחה תחילה וקשה לר"י דמה מריח צקונט' צוזמת טביחה תחילה דאי משום שאס הוזמו על הגניבה תחילה הוו מוכחשים על הטביחה ואנן אליציה דאצי משנינן דס"ל לקמן דהכחשה לאו תחילת הזמה היא א"כ גם כשהוזמו על הטביחה תחילה הוו מוכחשים על הגניבה מאחר שהעידו צנא אחת ותוך כדי דיבור כדיבור דמי דלאמר צקמוך לרצי יוסי דכי העידו צנא אחת והוזמו על הטביחה צטלה כל העדות משום דתוך כדי דיבור כדיבור דמי ואס צאנו ליישצ תירוח וס לצנרת אצי דלקמן דסבר הכחשה לאו תחילת הזמה היא נריך לגרוס והוזמו צנא אחת אצל אין לחוש שאין הגמרא חושש עמה ליישצ דצרי אצי אלא צמא שאמר למפרע הוא נפסל והולך ומתרך לפי שיטת המקשה הסובר דהכחשה תחילת הזמה היא כדפרישית לעיל וכן לקמן כי משגי מנתי' לאצי אהא דאמר הכחשה לאו תחילת הזמה היא ומוקי לה כשהוזמו תחילה על הטביחה אין חושש לתרך למאי דאמר אצי למפרע הוא נפסל כי לפי זה היה נריך להעמידה כגון שהעידו צנא אחת אלא דדרך הגמרא הוא שאין חושש לתרך אלא הקושיא שמקשה לו:

יוסי סבר למפרע הוא נפסל משעה שהעידו בבית דין, ותוך כדי דיבור דאמי ועדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. ודחינן להדין תירוצא ואמרין לא, כולי עלמא למפרע הוא נפסל ובתוך כדי דיבור פליגי, רבנן סברי תוך כדי דיבור

עין משפט ונר מצוה

פ**ט** א מיי' פ"כ מהל' עדות הלכה ג:
צ ב מיי' פ"ח מהלכות אצל הל' ח וע"ש ופ"צ מהלכות שבעות הל' יח ועיין בהשגות ובכ"מ ופ"כ מהל' עדות הל' ג ועיין בהשגות ובכ"מ ופ"ו מהל' נהלות הל' ו ופ"ג מהל' תמורה הל' ד סמג עשין לו קו ולאין רמא טוש"ע י"ד סי' רלז סעיף ג' לג לא וסי' שמ סעיף כד כה ועוש"ע ח"מ סי' כט סעיף א וסי' רפא סעיף ו:

רבינו הגנאל

והילכתא כותיה דאביי בייע"ל קג"ם. והן ייאושו שלא מדעת. עד זומם זו ההלכה, לחי העומד מאליהו. קידושין שאין מסורין לביתא, גידול בר רעילאי, משומד אוכל בבילה. אקשינן על אביי, תנן גנב על פי שנים וטבח ומכר על פיהו צמצאא וזומינן משלמין את אכל, כגון שבאור באחד בניסן אלו העידים והעידו בבית דין כי ראובן מהדיוס כך וכך גנב שורו של פלוני וחזרו וראו הן הן והעידו אחרי כן יאנינו שטבחו או מכרו נמצאו וזומינן משלמין כפל ד' הו'. ואקשינן אהא דאמרין כגון שהוזמו בטביחה תחלה, כגון שהביא הנטען בגניבה צרים בט"ו בניסן והזומים ואמרו להם אותו היום שהעידתם בטביחה צמנו ההיתם (והזומים ואמרו להן אותו היום שהעידתם בטביחה צמנו ההיתם) ואחרי כן הוזמו בגניבה, הלא לטעמ' דאביי דסבר למפרע נפסלין עידי הגניבה מאחד בניסן שהעידו בבית דין הלא מהדיום והלאה נפסלו בכל עדות, שנמצאת בעת שהעידו על הטביחה כבר פסול היה ולא היה מתחייב הגנב על פיהו כלום, והתורה אמרה ועיתים לו כאשר זמם לעשות לאחיו, ואלו אין להם מעשה. ופרקי' והילכ' שהעידו בבית אחת. כגון שהעידו בבית דין באחד בניסן כי בארד ביום פלוני וטבחו ומכר, והוזמו משלמין את הכל. וזה הפירוק ראהי לפירוש למפרע הוא נפסל כי אינה משעה שמעידין על הגניבה אלא משעה שנתקיימה עדותן בבית דין. לימא כתנאי היו שנים מעידין אותו שגנב והן מעידין אותו שטבח והוזמו על הגניבה עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, והוזמו על הטביחה כול'. ותריצני' דב' ר' יוסי הוא דאמ' במה דברים אמורים בשתי עידיהו, בעדות אחת כעין שתי עדיות, מאי נינהו כת אחת והעידו על הגניבה ואחרי כן חזרו והעידו על הטביחה. אבל כת אחת העידה בגניבה ובטביחה בבת אחת זו היא עדות אחת. ועליה חלקו, רבנן סברי מיכן ולהבא הן נפסלין, ואף על גב דאמרין תוך כדי דיבור כדיבור דאמי לא מיפסלי זומנן שהעידו אלא מעת ההזמה כרבא, ובטביחה שהוזמו משלמין ובגנבה שלא הוזמו עדותן כשרה. ור'